

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

της προσφυγής υπ' αριθ. 59021/00
την οποία κατέθεσαν η **ΟΔΣÈ** και λοιποί
κατά της Ελλάδος και της Γερμανίας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συγκροτηθέν στις 12 Δεκεμβρίου 2002 από τμήμα απαρτιζόμενο από τους κ.κ. δικαστές:

F. TULKENS, *Πρόεδρο,*

K.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

G. RESS,

P. LORENZEN,

E. LEVITS,

A. KOVLER,

V. ZAGREBELSKY,

και από τον κ. S. NIELSEN, *Αναπληρωτή Γραμματέα του Τμήματος,*

Έχον υπ' όψη την προρρηθείσα προσφυγή, η οποία εισήχθη στις 13 Ιουλίου 2000.

Έχον υπ' όψη τις υποβληθείσες από τις εναγόμενες Κυβερνήσεις παρατηρήσεις και τις υποβληθείσες προς αντίκρουση αυτών παρατηρήσεις των προσφευγόντων.

Αφού διασκέφτηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Οι 257 προσφεύγοντες, τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στο

παράρτημα, είναι Έλληνες υπήκοοι. Εκπροσωπούνται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον Δικηγόρο Αθηνών κ. Ι. Σταμούλη.

Τα πραγματικά περιστατικά, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, έχουν εν περιλήψει ως εξής:

Οι προσφεύγοντες είναι συγγενείς των θυμάτων της σφαγής την οποία διέπραξαν οι ναζιστικές δυνάμεις κατοχής στο Δίστομο, στις 10 Ιουνίου 1944.

Διαδικασία αποζημιώσεως

Στις 27 Νοεμβρίου 1995, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς αγωγή αποζημιώσεως κατά της Γερμανίας.

Στις 30 Οκτωβρίου 1997, το δικαστήριο δίκαιωσε τους προσφεύγοντες και καταδίκασε τη Γερμανία να τους καταβάλει διάφορα ποσά προς επανόρθωση της υλικής ζημίας και της ηθικής βλάβης αυτών (απόφαση 137/1997).

Στις 24 Ιουλίου 1998, η Γερμανία κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως. Υπενθυμίζοντας την κυριαρχία της και το εθιμικό διεθνές δίκαιο, υπεστήριξε κυρίως ότι τα ελληνικά δικαστήρια δεν ήταν αρμόδια να εκδικάσουν την υπόθεση.

Στις 4 Μαΐου 2000, η αίτηση αναιρέσεως αυτής απερρίφθη από τον Άρειο Πάγο, ο οποίος, αφού ανέλυσε το εθιμικό διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συμφωνίες, συμπέρανε ότι ήταν αρμόδιος να εξετάσει την υπόθεση. Η απόφαση 137/1997 κατέστη οριστική. Ειδικότερα, ο Άρειος Πάγος σημείωσε ότι η ετεροδικία των Κρατών ήταν κανόνας του εθιμικού διεθνούς δικαίου το οποίο αποτελούσε μέρος της ελληνικής έννομης τάξεως. Ο θεσμός αυτός απέρρευε από την αρχή της κυρίαρχης ισότητας των Κρατών και σκοπό είχε να αποφεύγεται να διαταράσσονται οι διεθνείς σχέσεις. Εν τούτοις, η αρχή της απολύτου ετεροδικίας αποτελούσε αντικείμενο ολοένα και μεγαλύτερης αμφισβητήσεως και η θεωρία της περιορισμένης ετεροδικίας άρχιζε να

επιβάλλεται. Κατά τη θεωρία αυτή, η ετεροδικία ίσχυε για τις ενεργηθείσες από τα Κράτη κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας (*acta jure imperii*) πράξεις, αλλά δεν ίσχυε για τις ενεργηθείσες από τα Κράτη στον ιδιωτικό οικονομικό τομέα (*acte jure gestionis*) πράξεις. Η τάση αυτή για περιορισμό της ετεροδικίας των Κρατών οδήγησε στην υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως του 1972 για την ετεροδικία των Κρατών («η Σύμβαση της Βασιλείας»). Κατά τη χρονολογία αυτή, οκτώ Κράτη (η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ελβετία) την είχαν επικυρώσει. Το γεγονός ότι η Σύμβαση αυτή δεν είχε επικυρωθεί από άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν σήμαινε ότι αυτές ήταν αντίθετες προς τις αρχές της, αφού οι ευρωπαϊκές χώρες στο σύνολό τους αποδέχονταν και εφήρμοζαν εθιμικά το σύστημα της περιορισμένης ετεροδικίας και ορισμένες εξ αυτών πρώτες εφήρμοσαν το σύστημα αυτό, όπως, για παράδειγμα, η Ιταλία, η Γαλλία και η Ελλάδα. Περαιτέρω, η Σύμβαση της Βασιλείας απετέλεσε πηγή εμπνεύσεως για πολλές άλλες χώρες. Συμφώνως προς το άρθρο 11 της Συμβάσεως αυτής, «Συμβαλλόμενο Κράτος δεν δύναται να επικαλείται την ετεροδικία ενώπιον δικαστηρίου άλλου Συμβαλλομένου Κράτους όταν η διαδικασία αφορά την επανόρθωση σωματικής βλάβης ή υλικής ζημίας οφειλόμενης σε γεγονός το οποίο επισυνέβη επί του εδάφους του Κράτους της δικαιοδοσίας και ο υπαίτιος της βλάβης ή ζημίας ευρισκόταν επί του ως άνω εδάφους κατά τον χρόνο κατά τον οποίο επισυνέβη το γεγονός αυτό». Ο Άρειος Πάγος εξήγαγε εξ αυτού το συμπέρασμα ότι τα Κράτη ήταν αρμόδια να εξετάζουν αγωγές αποζημιώσεως σε βάρος ξένου Κράτους ακόμα και αν επρόκειτο για πράξεις *jure imperii*. Βεβαίως, η ετεροδικία των Κρατών δεν ήταν δυνατό να εξαφανισθεί για τις στρατιωτικές πράξεις, αλλά η εξαίρεση του κανόνα της ετεροδικίας έπρεπε να εφαρμόζεται οσάκις τα αδικήματα για τα οποία απαιτείτο επανόρθωση (κυρίως τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας) δεν αφορούσαν αμάχους εν γένει, αλλά ορισμένα πρόσωπα σε συγκεκριμένο τόπο, τα οποία δεν είχαν

καμία σχέση, άμεση ή έμμεση, με τις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Εν προκειμένω, ο Άρειος Πάγος εκτίμησε ότι τα όργανα του Γ΄ Ράιχ είχαν καταχραστεί της κυριαρχίας τους και είχαν παραβιάσει τους κανόνες του *jus cogens*, με αποτέλεσμα η Γερμανία να έχει σιωπηρώς παραιτηθεί της ετεροδικίας.

Στο πλαίσιο διάφορης γνώμης, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και τρεις άλλοι δικαστές εξέφρασαν ωστόσο την άποψη ότι το αίτημα περί ετεροδικίας, το οποίο διетύπωσε η Γερμανία, έπρεπε να γίνει δεκτό. Ειδικότερα, οι εν λόγω δικαστές θεώρησαν ότι για τα Κράτη ίσχυε η ετεροδικία έναντι πάσης διεκδικήσεως η οποία απέρρεε από κατάσταση η οποία επαγόταν ένοπλη σύρραξη μεταξύ αυτών και ότι η παραβίαση του *jus cogens* δεν συνεπαγόταν την άρση της ετεροδικίας (απόφαση 11/2000).

Διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως

Στις 26 Μαΐου 2000, οι προσφεύγοντες ήγειραν τη διαδικασία η οποία προβλέπεται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την είσπραξη της απαιτήσεώς τους, κοινοποίησαν δηλαδή στις γερμανικές αρχές αντίγραφο της αποφάσεως 137/1997, το οποίο συνοδευόταν από αίτημα πληρωμής των οφειλομένων ποσών. Εν τούτοις, η Γερμανία δεν συμμορφώθηκε προς την προρρηθείσα απόφαση και αρνήθηκε να καταβάλει τα ποσά τα οποία είχε ορίσει το Πολυμελές Πρωτοδικείο Λιβαδειάς. Οι προσφεύγοντες εξέφρασαν τότε την επιθυμία να προβούν σε κατάσχεση ορισμένων γερμανικών ακινήτων τα οποία ευρίσκονται στην Ελλάδα.

Κατά το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος Κράτους της αλλοδαπής δεν δύναται να λάβει χώρα ειμή μόνο μετά από προηγούμενη άδεια του Υπουργού Δικαιοσύνης. Οι προσφεύγοντες υπέβαλαν πράγματι παρόμοιο αίτημα στον Υπουργό Δικαιοσύνης, όμως ο τελευταίος δεν τους απήντησε.

Παρά την άρνηση του Υπουργού Δικαιοσύνης να δώσει την άδειά του για την αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης 137/1997 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς, οι προσφεύγοντες ήγειραν τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως. Στις 17 Ιουλίου και 2 Αυγούστου 2000, επικαλούμενο το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το Γερμανικό Δημόσιο άσκησε ανακοπή, συνοδευόμενη από αίτημα αναστολής της διαδικασίας. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2000, το Πρωτοδικείο Αθηνών ανέστειλε τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως (απόφαση 8206/2000).

Στις 10 Ιουλίου 2001, το δικαστήριο απέρριψε την ενώπιόν του ασκηθείσα ανακοπή επειδή το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντέβαινε προς τα άρθρα 6 § 1 της Συμβάσεως και 2 § 3 του Διεθνούς Συμφώνου περί αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων (αποφάσεις 3666 και 3667/2001).

Στις 12 Ιουλίου 2001, το Γερμανικό Δημόσιο άσκησε έφεση κατά των αποφάσεων 3666 και 3667/2001 και ζήτησε εκ νέου την αναστολή της διαδικασίας. Στις 18 Ιουλίου 2001, ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου Αθηνών ανέστειλε τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως μέχρι της συζητήσεως της εφέσεως. Οι προσφεύγοντες υπεστήριξαν τότε ότι η αναστολή της διαδικασίας αντέβαινε προς τα άρθρα 937 § 1 και 938 § 4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ορισμένοι εξ αυτών κατέθεσαν κατά του προέδρου του Πρωτοδικείου Αθηνών, στις 20 Ιουλίου 2001, αγωγή κακοδικίας.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2001, το Εφετείο Αθηνών ακύρωσε την απόφαση του πρωτοδικείου και έκανε δεκτή την ασκηθείσα από το Γερμανικό Δημόσιο ανακοπή. Ειδικότερα, το εφετείο έκρινε ότι ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περιορισμός επεδίωκε σκοπό δημοσίου συμφέροντος, ήτοι την αποφυγή διαταράξεως των διεθνών σχέσεων της χώρας, και ήταν ανάλογος του επιδιωκόμενου σκοπού: πράγματι, η υπό κρίση ρύθμιση δεν έθιγε τον κύριο πυρήνα του δικαιώματος σε πραγματική δικαστική προστασία, αφού δεν προέβλεπε απόλυτη απαγόρευση εκτελέσεως αποφάσεως σε βάρος Κράτους της αλλοδαπής, αλλά επέβαλλε ως

προϋπόθεση την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Δικαιοσύνης, επομένως της Κυβερνήσεως, το μόνο αρμόδιο για την εξωτερική πολιτική της χώρας όργανο. Αν ένα μεμονωμένο άτομο είχε τη δυνατότητα εκτελέσεως δικαστικής αποφάσεως σε βάρος ξένου Κράτους χωρίς την προηγούμενη έγκριση της εκτελεστικής εξουσίας, αυτό θα διακύβευε το εθνικό συμφέρον της χώρας και θα οδηγούσε στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής από ιδιώτες. Σε κάθε περίπτωση, το δικαίωμα εκτελέσεως ήταν δυνατό να ασκηθεί σε άλλη χώρα ή σε μεταγενέστερο χρόνο, σε καταλληλότερη ημερομηνία. Το εφετείο συμπέρανε ότι ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περιορισμός δεν αντέβαινε προς το άρθρο 6 της Συμβάσεως ούτε προς το άρθρο 2 § 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα ούτε προς το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 στη Σύμβαση (αποφάσεις 6847/2001 και 6848/2001).

Στις 4 Οκτωβρίου 2001, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση αναιρέσεως.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2002, το έβδομο τμήμα του Αρείου Πάγου παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της Ολομέλειας (αποφάσεις 301/2002 και 302/2002). Οι προσφεύγοντες δεν ζήτησαν κατά το στάδιο αυτό την εξαίρεση του προέδρου του Αρείου Πάγου – ο οποίος είχε προηγουμένως εξετάσει την υπόθεση στο πλαίσιο της διαδικασίας αποζημιώσεως -, εκτιμώντας ότι «θα είχε την ευαισθησία» να εξαιρέσει ο ίδιος τον εαυτό του. Ο τελευταίος ωστόσο δεν ζήτησε την εξαίρεσή του. Η συζήτηση διεξήχθη στις 16 Μαΐου 2002. Στις 29 Μαΐου 2002, οι προσφεύγοντες πληροφορήθηκαν ότι κατά τη διάρκεια συνεδριάσεως διοικητικής φύσεως στην ολομέλεια, η οποία διεξήχθη στις 21 Μαΐου 2002, αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου είχε δηλώσει ότι «ο πρόεδρος διαπραγματεύτηκε και αντάλλαξε την υπόθεση των γερμανικών αποζημιώσεων με την παράταση της θητείας του στην ανώτατη θέση για ένα επιπλέον έτος». Είναι πιθανό ότι το εν λόγω πρόσωπο αναφερόταν στη συνταγματική μεταρρύθμιση η οποία είχε λάβει χώρα το 2001 και ρύθμιζε,

μεταξύ άλλων, τα θέματα τα σχετικά προς τη διάρκεια της θητείας των προέδρων των ανωτάτων δικαστηρίων. Στις 30 Μαΐου 2002, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση εξαιρέσεως κατά του προέδρου του Αρείου Πάγου. Στις 13 Ιουνίου 2002, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, της οποίας προήδρευσε άλλος δικαστής, δεν έκανε δεκτή την αίτηση επειδή είχε κατατεθεί μετά την εκπνοή της προβλεπόμενης από τον νόμο προθεσμίας (πέντε ημέρες πριν από τη συζήτηση της υποθέσεως ή κατ' εξαίρεση μέχρι το τέλος της συζητήσεως – βλ. άρθρο 57 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας) και, σε κάθε περίπτωση, δεν ήταν δυνατό να επάγεται αυτεπάγγελτη εξέταση από τον Άρειο Πάγο, αφού δεν συνοδεύταν από πρόταση του προέδρου και του εισαγγελέα προς την κατεύθυνση αυτή, συμφώνως προς το άρθρο 56 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (απόφαση 26/2002).

Στις 28 Ιουνίου 2002, με τις αποφάσεις 36/2002 και 37/2002, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου επικύρωσε τις αποφάσεις 6847/2001 και 6848/2001 του Εφετείου Αθηνών. Ο Άρειος Πάγος αναφέρθηκε ειδικότερα στις αποφάσεις *Al-Adsani* και *McElhinney* του Δικαστηρίου (*Al-Adsani κατά του Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], n° 35763/97, CEDH 2001-XI, *McElhinney κατά του Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], n° 31253/96, CEDH 2001-X1) για να επιβεβαιώσει ότι ο περιορισμός ο οποίος επιβάλλεται στο δικαίωμα των προσφευγόντων να επιτύχουν την εκτέλεση της αποφάσεως 137/1997 σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου, ήταν σύμφωνος προς τα άρθρα 6 § 1 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

1. Επικαλούμενοι τα άρθρα 6 § 1 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν την άρνηση των ελληνικών και γερμανικών αρχών να συμμορφωθούν προς την απόφαση 137/1997 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς.

2. Επικαλούμενοι το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν περαιτέρω τη μεροληψία του προέδρου του Αρείου Πάγου. Εξ άλλου, καταγγέλλουν ότι δεν είχαν πρόσβαση σε δικαστήριο προκειμένου να εξετασθεί η αίτησή τους περί εξαιρέσεως του εν λόγω δικαστικού λειτουργού.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν ότι η άρνηση των ελληνικών και γερμανικών αρχών να συμμορφωθούν προς την απόφαση 137/1997 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς, θίγει το δικαίωμά τους σε πραγματική δικαστική προστασία όσον αφορά τις αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων τους αστικής φύσεως, καθώς και το δικαίωμά τους στον σεβασμό της περιουσίας τους. Επικαλούνται τα άρθρα 6 § 1 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως ορίζει τα εξής σχετικά:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δικαίως (...), από (...) αμερόληπτο δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

Το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 ορίζει ότι:

«Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή για λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει σε ισχύ νόμους τους οποίους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.».

A. Οι θέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησεως

Η Ελληνική Κυβέρνηση προβαίνει σε λεπτομερή ανάλυση του σχετικού προς την ετεροδικία των Κρατών διεθνούς δικαίου προκειμένου να εκθέσει τη θέση της, συμφώνως προς την οποία ορθώς ο Υπουργός Δικαιοσύνης δεν παρέσχε την έγκρισή του για αναγκαστική εκτέλεση επί γερμανικών ακινήτων.

Η Ελληνική Κυβέρνηση υπογραμμίζει περαιτέρω ότι ο επιβληθείς στο δικαίωμα των προσφευγόντων περιορισμός προβλεπόταν από τον νόμο (το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας), επεδίωκε νόμιμο σκοπό, και ειδικότερα αποσκοπούσε στην αποφυγή διαταράξεως των διεθνών σχέσεων, και ήταν ανάλογος αυτού. Ως προς τούτο, η Ελληνική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η άρνηση εκτελέσεως έναντι των προσφευγόντων δεν είναι απόλυτη και δηλώνει ότι αν η εκτέλεση δεν δύναται να λάβει χώρα στην Ελλάδα, δύναται εν τούτοις να λάβει χώρα εντός της γερμανικής επικρατείας.

B. Οι θέσεις της Γερμανικής Κυβέρνησεως

Η Γερμανική Κυβέρνηση δηλώνει ότι οι προσφεύγοντες δεν εξαρτώνται από τη γερμανική δικαιοδοσία όσον αφορά τα δικαιώματα τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 6 § 1 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, τα οποία επικαλούνται στην προσφυγή τους. Συμφώνως προς το άρθρο 1 της Συμβάσεως, τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν, σε όλα τα εξαρτώμενα από τη δικαιοδοσία τους πρόσωπα, τα καθοριζόμενα στο πρώτο μέρος της Συμβάσεως δικαιώματα και ελευθερίες. Το άρθρο 1 περιορίζει επομένως το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως *ratione personae*, *materiae* και *loci*. Κάθε ενέργεια ή παράλειψη Κράτους μέρους στη Σύμβαση, δυνάμενη να επάγεται μη ευνοϊκά αποτελέσματα επί των δικαιωμάτων άλλων ατόμων, δεν συνεπάγεται αυτόματη εξάρτηση αυτών από την εξουσία του κυριαρχίας. Εξ αυτού συνάγεται ότι κάθε ενέργεια ή παράλειψη Κράτους δεν

πρέπει απαραίτητως να εκτιμάται βάσει των κριτηρίων συμβατότητας αυτής με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τις οποίες εγγυάται η Σύμβαση. Το καθοριστικό κριτήριο είναι κατά πόσον τα πρόσωπα αυτά εξαρτώνται από την εξουσία κυριαρχίας του συμβαλλομένου Κράτους. Το γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά είναι υπήκοοι ενός από τα συμβαλλόμενα Κράτη, δεν παίζει ασφαλώς κανένα ρόλο για το θέμα της δικαιοδοσίας. Ούτε είναι επιτακτικό αναγκαίο η πράξη η οποία αποτελεί αντικείμενο της αιτιάσεως να έχει λάβει χώρα εντός της επικρατείας του Κράτους κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή. Το καθοριστικό κριτήριο είναι αν, ασκώντας την εξουσία του κυριαρχίας σε συγκεκριμένη περίπτωση, το συμβαλλόμενο Κράτος έθεσε τα πρόσωπα αυτό εντός του πεδίου εφαρμογής της δικαιοδοσίας του. Όμως, συνυφασμένο με την έννοια της «εξουσίας κυριαρχίας» είναι το γεγονός ότι η ενέργεια ή παράλειψη Κράτους πρέπει να συνδέεται, υπό την πλέον ευρεία έννοια, με την άσκηση της κυριαρχικής εξουσίας του Κράτους.

Η Γερμανική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η Γερμανία είναι διάδικος σε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως. Ως εκ τούτου, ευρίσκεται σε ίση θέση με τους προσφεύγοντες. Αυτή η περίπτωση μορφής δεν επιτρέπει επομένως να φανταστεί κάποιος ότι η Γερμανία δύναται να ενεργήσει έναντι των προσφευγόντων κυριαρχικές πράξεις. Ελλείπει αρμοδιότητα λήψεως αποφάσεως, στην παρούσα υπόθεση, η Γερμανία δεν είναι σε θέση να αναμειχθεί αυτόνομα στα δικαιώματα των προσφευγόντων, τα οποία αναγνωρίζονται από τη Σύμβαση. Μόνο τα ελληνικά δικαστήρια τα οποία επελήφθησαν της υποθέσεως, διαθέτουν την αρμοδιότητα λήψεως αποφάσεως και μόνον αυτά δύναται να ασκήσουν εξουσία κυριαρχίας έναντι των προσφευγόντων. Επομένως, οι προσφεύγοντες δεν εξαρτώνται από τη γερμανική δικαιοδοσία η οποία απαιτείται για να γίνει δεκτή η προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως.

Σε κάθε περίπτωση, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι αβάσιμη. Υπογραμμίζει ότι αν, σε παρόμοιες υποθέσεις, έπρεπε να

αρθεί η ασυλία των Κρατών, οι ένοπλες συρράξεις του παρελθόντος θα είχαν ως αποτέλεσμα την *a posteriori* κατάθεση απείρων ατομικών αιτήσεων αποζημιώσεως, των οποίων ούτε η ημερομηνία εισαγωγής ούτε ο όγκος θα ήταν δυνατό να προβλεφθούν. Έτσι, οι πολιτικές λύσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν προ καιρού θα καθίσταντο κενές περιεχομένου. Η ειρηνική συνύπαρξη θα διαταρασσόταν τότε αισθητά και οι συνέπειες θα ήταν απρόβλεπτες για κάθε Κράτος το οποίο θα είχε αναμειχθεί σε ένοπλη σύρραξη.

Γ. Η θέση των προσφευγόντων

Οι προσφεύγοντες αποκρούουν τους ως άνω ισχυρισμούς επισημαίνοντας ότι, με τη στάση τους, το Ελληνικό και το Γερμανικό Δημόσιο αρνούνται επίμονα να τηρήσουν την αρχή του Κράτους δικαίου. Αισθάνονται εκτεθειμένοι απέναντι στην κρατική αυθαιρεσία και εκφράζουν την άποψη ότι αν τα δύο Κράτη αρνούνται να τηρήσουν τις δεσμεύσεις τους έναντι της Συμβάσεως ώστε να μη διαταραχθούν οι καλές σχέσεις τους, θα ήταν προτιμότερο να καταγγείλουν τη Σύμβαση και να μη είναι πλέον μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τέλος, οι προσφεύγοντες υπογραμμίζουν ότι με την απόφαση 11/2000 ο Άρειος Πάγος απέρριψε οριστικά τον ισχυρισμό ότι έπρεπε η Γερμανία να τύχει του ευεργετήματος της ετεροδικίας. Θεωρούν επομένως ότι είναι περιττό να επιχειρηματολογήσουν περαιτέρω επί του θέματος αυτού.

Δ. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

1. Όσον αφορά το μέρος της προσφυγής που στρέφεται κατά της Ελλάδος

α. Επί της σχετικής προς το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως αιτιάσεως

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 6 § 1 εγγυάται σε όλα τα πρόσωπα το δικαίωμα όπως δικαστήριο εξετάσει κάθε αμφισβήτηση σχετική προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του αστικής φύσεως (*Goldar κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 21 Φεβρουαρίου 1975, série A n° 18, σελ. 13-18, §§ 28-36). Όμως, το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο θα καθίστατο κενό περιεχομένου αν η εσωτερική έννομη τάξη συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε όπως οριστική και υποχρεωτική δικαστική απόφαση παραμείνει ανεκτέλεστη σε βάρος διαδίκου. Η εκτέλεση αποφάσεως οιαδήποτε δικαστηρίου, πρέπει να θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της «δίκης» υπό την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η πραγματική προστασία του διαδίκου και η αποκατάσταση της νομιμότητας επάγονται την υποχρέωση για τη διοίκηση να συμμορφώνεται προς απόφαση η οποία δημοσιεύεται από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του Κράτους (βλ. *Hornsby κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 19 Μαρτίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 και επ.).

Το δικαίωμα προσβάσεως στα δικαστήρια δεν είναι εν τούτοις απόλυτο: υπόκειται σε σιωπηρώς αποδεκτούς περιορισμούς διότι επιτάσσει λόγω της φύσεώς του ρύθμιση από το Κράτος. Τα συμβαλλόμενα Κράτη διαθέτουν επ' αυτού κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως. Αρμόδιο ωστόσο να αποφανθεί τελεσίδικα επί του ζητήματος της τηρήσεως των επιταγών της Συμβάσεως, είναι το Δικαστήριο. Πρέπει να πεισθεί ότι οι ισχύοντες περιορισμοί δεν περιορίζουν την προσφερόμενη στο άτομο πρόσβαση κατά τρόπο ή σε σημείο που να θίγεται η ίδια η ουσία του δικαιώματος. Περαιτέρω, παρόμοιοι περιορισμοί δεν είναι σύμφωνοι προς το άρθρο 6 § 1 παρά μόνο αν επιδιώκουν νόμιμο σκοπό και αν υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα χρησιμοποιούμενα μέσα και στον επιδιωκόμενο σκοπό (*Waite και Kennedy κατά της Γερμανίας* [GC], n° 26083/94, § 59, CEDH 1999-I).

Στην παρούσα υπόθεση, οι προσφεύγοντες κρίθηκαν κάτοχοι δικαιώματος αποζημιώσεως έναντι του Γερμανικού Δημοσίου, αλλά δεν μπόρεσαν να

εισπράξουν τα ορισθέντα ποσά λόγω της αρνήσεως του Ελληνικού Δημοσίου να τους επιτρέψει να εγείρουν τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος του αντιδίκου τους. Η άρνηση αυτή επικυρώθηκε από τα εσωτερικά δικαστήρια. Κατά το Δικαστήριο, πρόκειται για περιορισμό ο οποίος επεβλήθη στο δικαίωμα των προσφευγόντων να έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο.

Το Δικαστήριο οφείλει κατ' αρχάς να διερευνήσει αν με τον περιορισμό επιδιωκόταν νόμιμος σκοπός. Στο σημείο αυτό, σημειώνει ότι η ασυλία των κυρίαρχων Κρατών είναι έννοια διεθνούς δικαίου, η οποία απορρέει από την αρχή *par in parem non habet imperium*, δυνάμει της οποίας ένα Κράτος δεν δύναται να εξαρτάται από τη δικαιοδοσία άλλου Κράτους. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η παροχή της κυρίαρχης ασυλίας σε Κράτος σε μία διαδικασία αστικής φύσεως επιδιώκει τον νόμιμο σκοπό της τηρήσεως του διεθνούς δικαίου ώστε να ευνοείται η φιλοφροσύνη και οι καλές σχέσεις μεταξύ Κρατών χάρις στον σεβασμό της κυριαρχίας άλλου Κράτους.

Το Δικαστήριο οφείλει να διευκρινίσει στη συνέχεια αν ο περιορισμός ήταν ανάλογος του επιδιωκόμενου σκοπού. Υπενθυμίζει ότι η Σύμβαση πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των αρχών της Συμβάσεως της Βιέννης της 23^{ης} Μαΐου 1969 για το δίκαιο των συνθηκών, η οποία στο άρθρο 31 § 3 γ) ορίζει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη «όλοι οι κανόνες διεθνούς δικαίου οι οποίοι εφαρμόζονται επί των σχέσεων μεταξύ των μερών». Η Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 6 αυτής, δεν θα ήταν δυνατό να ερμηνεύεται στο κενό. Δεν πρέπει το Δικαστήριο να λησμονεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της Συμβάσεως ως συνθήκης συλλογικής εγγυήσεως για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και οφείλει να λαμβάνει υπ' όψη τις οικείες αρχές του διεθνούς δικαίου (βλ., *mutates mutandis*, *Λοϊζίδου κατά της Τουρκίας* (ουσία), απόφαση από 18 Δεκεμβρίου 1996, *Συλλογή* 1996-VI, σελ. 2231, παρ. 43). Πρέπει η Σύμβαση να ερμηνεύεται με τρόπο που να συμβιβάζεται με τους λοιπούς κανόνες διεθνούς δικαίου, του οποίου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί χορηγήσεως ασυλίας στα Κράτη.

Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό εν γένει να θεωρούνται περιορισμός δυσανάλογος προς το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 6 παρ. 1, μέτρα τα οποία λαμβάνονται από Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος και αντικατοπτρίζουν ευρέως αποδεκτούς κανόνες διεθνούς δικαίου όσον αφορά την ασυλία των Κρατών. Όπως το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο είναι συνυφασμένο με την εγγύηση την οποία παρέχει το άρθρο αυτό όσον αφορά τη δικαία δίκη, ομοίως ορισμένοι περιορισμοί ως προς την πρόσβαση, πρέπει να εκλαμβάνονται ως συνυφασμένοι με αυτή. Παράδειγμα οι ευρέως αποδεκτοί από την κοινωνία των εθνών περιορισμοί ως απορρέοντες από τη θεωρία της ασυλίας των Κρατών (*Al-Adsani κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, ο.α., παρ. 52-56).

Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο φρονεί ότι αν και τα ελληνικά δικαστήρια καταδίκασαν το Γερμανικό Δημόσιο να καταβάλει αποζημιώσεις στους προσφεύγοντες, το γεγονός αυτό δεν επάγεται κατ' ανάγκη υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να εγγυηθεί στους προσφεύγοντες την είσπραξη της απαιτήσεώς τους δια διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως επί του ελληνικού εδάφους. Αναφερόμενοι στην απόφαση 11/2000 του Αρείου Πάγου, οι προσφεύγοντες φέρονται ότι δηλώνουν ότι το σχετικό προς τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας διεθνές δίκαιο είναι ακόμα περισσότερο θεμελιώδες όταν πρόκειται για κανόνα *jus cogens* ο οποίος υπερισχύει κάθε άλλης αρχής διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της κυριάρχου ασυλίας. Εν τούτοις, το Δικαστήριο δεν κρίνει αποδεδειγμένο ότι έχει ήδη γίνει δεκτό στο διεθνές δίκαιο ότι τα Κράτη δεν δύνανται να προβάλλουν την ασυλία τους σε περίπτωση αστικών αγωγών αποζημιώσεων για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, οι οποίες εισάγονται επί του εδάφους άλλου Κράτους (βλ. *Al-Adsani κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, ο.α., παρ. 66). Δεν θα πρέπει, επομένως, να ζητείται από την Ελληνική Κυβέρνηση να υπερβεί, ενώ δεν το επιθυμεί, τον κανόνα της ασυλίας των Κρατών. Αυτό είναι τουλάχιστον αληθές για την κατάσταση του συγχρόνου δημοσίου διεθνούς δικαίου, όπως

διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο στην προρρηθείσα υπόθεση *Al-Adsani*, γεγονός το οποίο δεν αποκλείει μία ανάπτυξη του εθιμικού διεθνούς δικαίου στο μέλλον.

Ως εκ τούτου, η άρνηση του Υπουργού Δικαιοσύνης να χορηγήσει στους προσφεύγοντες την άδεια να προβούν στην κατάσχεση ορισμένων γερμανικών ακινήτων τα οποία ευρίσκονται στην Ελλάδα, δεν δύναται να θεωρηθεί ως αδικαιολόγητος περιορισμός του δικαιώματος προσβάσεως των προσφευγόντων σε δικαστήριο, ακόμα περισσότερο δε που η άρνηση αυτή εξετάστηκε από τα εσωτερικά δικαστήρια και επικυρώθηκε με απόφαση του ελληνικού ανωτάτου δικαστηρίου.

Συνεπώς, πρέπει η αιτίαση αυτή να απορριφθεί ως ουσιαστικώς προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

β. Επί της σχετικής προς το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 αιτιάσεως

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο αυτό περιλαμβάνει τρεις διαφορετικούς κανόνες. Ο πρώτος, ο οποίος διατυπώνεται στην πρώτη φράση του πρώτου εδαφίου και είναι γενικού χαρακτήρα, αφορά την αρχή του σεβασμού της ιδιοκτησίας. Ο δεύτερος, ο οποίος διατυπώνεται στη δεύτερη φράση του ιδίου εδαφίου, αφορά την αποστέρηση κυριότητας και την εξαρτά από ορισμένους όρους. Όσον αφορά τον τρίτο, ο οποίος διατυπώνεται στο δεύτερο εδάφιο, αναγνωρίζει στα Κράτη την εξουσία, μεταξύ άλλων, να ρυθμίζουν τη χρήση των αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον. Δεν πρόκειται ωστόσο για κανόνες άσχετους μεταξύ τους. Ο δεύτερος και ο τρίτος έχουν σχέση με ειδικά παραδείγματα προσβολής της ιδιοκτησίας. Ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της αρχής η οποία κατοχυρώνεται με τον πρώτο κανόνα.

Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι δυνάμει της αποφάσεως 137/1997

του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς, υπέρ των προσφευγόντων επιδικάστηκε οριστική απαίτηση σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου, η οποία συνιστά «περιουσία» υπό την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 (βλ., *mutates mutandis*, *Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 9 Δεκεμβρίου 1994, série A n° 301-B, σελ. 84, παρ. 59). Επίσης, δεν αμφισβητείται ότι υπήρξε ανάμειξη στο δικαίωμα των προσφευγόντων στον σεβασμό της περιουσίας τους, υπό την έννοια της πρώτης φράσεως του πρώτου εδαφίου του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, η οποία απορρέει από την αδυναμία στην οποία ήδη ευρίσκονται οι προσφεύγοντες να εισπράξουν τα οφειλόμενα ποσά. Επομένως, το Δικαστήριο οφείλει να διερευνήσει αν η καταγγελλόμενη ανάμειξη δικαιολογείται υπό το πρίσμα αυτής της διατάξεως.

«Προβλεπόμενη από τον νόμο»

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 απαιτεί, προ πάντων και κυρίως, να είναι νόμιμη μία ανάμειξη της δημόσιας αρχής στην απόλαυση του δικαιώματος στον σεβασμό της περιουσίας: η δεύτερη φράση του πρώτου εδαφίου του άρθρου αυτού δεν επιτρέπει αποστέρηση της ιδιοκτησίας παρά μόνο «υπό τους προβλεπόμενους από τον νόμο όρους» και το δεύτερο εδάφιο αναγνωρίζει στα Κράτη το δικαίωμα να ρυθμίζει τη χρήση των αγαθών θέτοντας σε ισχύ «νόμους». Περαιτέρω, η υπεροχή του δικαίου, μία από τις θεμελιώδεις αρχές μίας δημοκρατικής κοινωνίας, είναι έννοια συνυφασμένη με το σύνολο των άρθρων της Συμβάσεως (*Amuur κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 25 Ιουνίου 1996, Συλλογή 1996-III, σελ. 850-851, παρ. 50).

Εν προκειμένω, η υπό κρίση ανάμειξη προβλεπόταν από το άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, συμφώνως προς το οποίο η αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος ξένου Κράτους δύναται να λάβει χώρα μόνο μετά από έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν τον επαρκώς προσιτό και ακριβή χαρακτήρα της διατάξεως αυτής.

«Για λόγους δημοσίας ωφελείας»

Πρέπει τώρα το Δικαστήριο να διερευνήσει αν η ανάμειξη αυτή επεδίωκε νόμιμο και θεμιτό σκοπό, αν υφίστατο δηλαδή «λόγος δημοσίας ωφελείας» υπό την έννοια του δευτέρου κανόνα ο οποίος διατυπώνεται στο άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Το Δικαστήριο φρονεί ότι, χάρις σε μία άμεση γνώση της κοινωνίας τους και των αναγκών της, οι εθνικές αρχές είναι σε θέση, περισσότερο από τον διεθνή δικαστή, να προσδιορίζουν τι εστί «δημόσια ωφέλεια». Στο πλαίσιο του μηχανισμού προστασίας τον οποίο δημιούργησε η Σύμβαση, αρμόδιες να αποφαινούνται επί της υπάρξεως προβλήματος δημοσίου συμφέροντος το οποίο δικαιολογεί παραβιάσεις του δικαιώματος ιδιοκτησίας, είναι κατ' αρχήν οι εθνικές αρχές. Ως εκ τούτου, απολαύουν στην περίπτωση αυτή ενός περιθωρίου εκτιμήσεως, όπως άλλωστε και σε άλλους τομείς στους οποίους εκτείνονται οι εγγυήσεις της Συμβάσεως.

Περαιτέρω, η έννοια της «δημοσίας ωφελείας» είναι εκ φύσεως ευρεία. Ειδικότερα, η απόφαση περί υιοθετήσεως νόμων οι οποίοι παραβιάζουν το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, συνεπάγεται συνήθως την εξέταση πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών ζητημάτων. Θεωρώντας φυσικό το γεγονός ότι ο νομοθέτης διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια για την άσκηση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, το Δικαστήριο σέβεται τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τις επιταγές της «δημοσίας ωφελείας», εκτός αν η απόφασή του αναδεικνύεται προδήλως στερούμενη ευλόγου βάσεως (βλ., *mutates mutandis, James και λοιποί κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 21 Φεβρουαρίου 1986, série A n° 98, σελ. 32, παρ. 46). Το αυτό ισχύει απαραίτητως, αν όχι *a fortiori*, και για τις πολιτικές αποφάσεις οι οποίες αφορούν τις εξωτερικές σχέσεις μίας χώρας.

Το Δικαστήριο επομένως ουδόλως αμφισβητεί τον λόγο για τον οποίο το Ελληνικό Κράτος υποχρεώθηκε να αρνηθεί την κατάσχεση ορισμένων γερμανικών ακινήτων τα οποία ευρίσκονται στην Ελλάδα ώστε να

εξυπηρετηθεί ένας «λόγος δημοσίας ωφελείας», να αποφύγει δηλαδή να διαταραχθούν οι σχέσεις μεταξύ της Ελλάδος και της Γερμανίας.

Αναλογικότητα της αναμείξεως

Μέτρο αναμείξεως στο δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας, πρέπει να τηρεί δίκαια ισορροπία ανάμεσα στις απαιτήσεις του δημοσίου συμφέροντος της κοινωνίας και στις επιταγές της προασπίσεως των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Sporrong και Lönnroth κατά της Σουηδίας*, απόφαση από 23 Σεπτεμβρίου 1982, série A n° 52, sel. 26, § 69). Το μέλημα όσον αφορά την εξασφάλιση παρόμοιας ισορροπίας αντικατοπτρίζεται στη δομή ολοκλήρου του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1. Ειδικότερα, πρέπει να υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του σκοπού ο οποίος επιδιώκεται από κάθε μέτρο το οποίο παραβιάζει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας ενός προσώπου (*Pressos Compania Naviera S.A. και λοιποί κατά του Βελγίου*, απόφαση από 20 Νοεμβρίου 1995, série A n° 332, σελ. 23, παρ. 38). Ελέγχοντας τον σεβασμό της απαιτήσεως αυτής, το Δικαστήριο αναγνωρίζει στο Κράτος μεγάλο περιθώριο εκτιμήσεως τόσο για να επιλέγει τον τρόπο εφαρμογής όσο και για να κρίνει αν οι συνέπειές τους νομιμοποιούνται, προς το δημόσιο συμφέρον, από το μέλημα επιτεύξεως του στόχου του υπό κρίση νόμου (*Chassagnou και λοιποί κατά της Γαλλίας* [GC], n°s 25088/94, 28331/95 και 28443/95, παρ. 75, ΕΔΑΔ 1999-III).

Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η άρνηση του Υπουργού Δικαιοσύνης να χορηγήσει την έγκρισή του για τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, δεν συνιστούσε δυσανάλογο κώλυμα ως προς το δικαίωμα των προσφευγόντων να έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο. Στο σημείο αυτό, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι δεν θα πρέπει να ζητείται από την Ελληνική Κυβέρνηση να υπερβεί, χωρίς να το επιθυμεί, την αρχή της ασυλίας των Κρατών και να διακινδυνεύσει να διαταράξει τις καλές διεθνείς σχέσεις της ώστε να επιτρέψει στους προσφεύγοντες να επιτύχουν την εκτέλεση

δικαστικής αποφάσεως η οποία εξεδόθη μετά το πέρας διαδικασίας αστικού δικαίου. Παρόμοια σκέψη επιβάλλεται κατά την εξέταση της παρούσας αιτιάσεως.

Σε κάθε περίπτωση, οι προσφεύγοντες δεν ηδύναντο να αγνοούν τους κινδύνους τους οποίους ανελάμβαναν εγείροντας τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου, χωρίς να διαθέτουν την προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Πράγματι, λαμβανομένης υπ' όψη της οικείας νομοθεσίας η οποία εφαρμόζεται εν προκειμένω, ήτοι του άρθρου 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι προσφεύγοντες δεν ηδύναντο να βασιστούν ειμή μόνον επί της βουλήσεως του Γερμανικού Δημοσίου να καταβάλει εκουσίως τα ποσά τα οποία επιδίκασε το Πολυμελές Πρωτοδικείο Λιβαδειάς. Άλλως ειπείν, προσφεύγοντας στη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, έπρεπε οι προσφεύγοντες να γνωρίζουν καλά ότι ελλείψει προηγούμενης εγκρίσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης, οι προσφυγές τους θα κατέληγαν πιθανότατα σε αποτυχία. Επομένως, η κατάσταση δεν γέννησε ευλόγως σε αυτούς τη δικαιολογημένη προσδοκία ότι δύνανται να επιτύχουν είσπραξη της απαιτήσεώς τους (βλ., *mutates mutandis, Fredin κατά της Σουηδίας*, απόφαση από 18 Φεβρουαρίου 1991, série A n° 192, σελ. 18, παρ. 54). Τέλος, οι προσφεύγοντες δεν απώλεσαν την απαίτησή τους σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου. Όπως το Δικαστήριο σημείωσε ανωτέρω, δεν αποκλείεται η εκτέλεση να λάβει χώρα σε μεταγενέστερο χρόνο, σε ημερομηνία η οποία θα κριθεί πλέον κατάλληλη, είτε επί του εδάφους άλλης χώρας, παραδείγματος χάριν εκείνου της Γερμανίας.

Υπό τις συνθήκες αυτές, η άρνηση των ελληνικών δικαστηρίων να επιτρέψουν τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, μέτρο το οποίο θα είχε δυνηθεί να εγγυηθεί στους προσφεύγοντες την είσπραξη της απαιτήσεώς τους, δεν διατάραξε την ισορροπία η οποία πρέπει να υφίσταται εν προκειμένω μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος των μεμονωμένων ατόμων στον σεβασμό της περιουσίας τους και των απαιτήσεων του δημοσίου

συμφέροντος.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικώς προδήλως αβάσιμη κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

2. Όσον αφορά το μέρος της προσφυγής που στρέφεται κατά της Γερμανίας

Το Δικαστήριο φρονεί ότι πρέπει κατ' αρχάς να διερευνηθεί αν είναι δυνατόν η Γερμανία να πρέπει να αντικρούσει, στο πλαίσιο της Συμβάσεως, τα περιστατικά για τα οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες. Πράγματι, συμφώνως προς την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ένα Κράτος ευθύνεται όταν η παραβίαση δικαιώματος και ελευθερίας που καθορίζει η Σύμβαση, είναι συνέπεια παραβιάσεως του άρθρου 1, το οποίο ορίζει ότι «τα Υψηλά Συβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν σε όλα τα εξαρτώμενα από τη δικαιοδοσία τους πρόσωπα τα καθοριζόμενα στο πρώτο μέρος της (...) Συμβάσεως» (*Costello-Roberts κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 25 Μαρτίου 1993, série A n° 247-C, σελ. 57, παρ. 25-26). Πρέπει επομένως το Δικαστήριο να εξετάσει αν οι προσφεύγοντες «εξαρτιόνταν από τη δικαιοδοσία» της Γερμανίας υπό την έννοια της διατάξεως αυτής. Άλλως ειπείν, θα πρέπει να προσδιορισθεί αν για την καταγγελλόμενη από τους προσφεύγοντες διαδικασία ευθύνεται η Γερμανία, παρά το γεγονός ότι δεν διεξήχθη επί του εδάφους του Κράτους αυτού.

Το Δικαστήριο φρονεί ότι, εξ επόψεως δημοσίου διεθνούς δικαίου, η δικαιοδοτική αρμοδιότητα Κράτους είναι κατ' αρχήν εδαφική. Όπως πράγματι προκύπτει από τη νομολογία του, το Δικαστήριο δεν δέχεται παρά κατ' εξαίρεση ότι Συμβαλλόμενο Κράτος έχει προβεί σε εξωεδαφική άσκηση της αρμοδιότητός του: το έπραξε μέχρι σήμερα μόνον όταν το εναγόμενο Κράτος, μέσω του πραγματικού ελέγχου τον οποίο ασκούσε επί εδάφους εκτός των συνόρων του και επί των κατοίκων αυτού συνεπεία στρατιωτικής κατοχής ή

δυνάμει της συναιδέσεως, της προσκλήσεως ή της συγκαταθέσεως της τοπικής κυβερνήσεως, ασκούσε το σύνολο ή μέρος των δημοσίων εξουσιών οι οποίες ανήκουν συνήθως στις προνομίες της εν λόγω τοπικής κυβερνήσεως (βλ. *Drozd και Janousek κατά της Γαλλίας και της Γερμανίας*, απόφαση από 26 Ιουνίου 1992, série A n° 240, σελ. 29, παρ. 91, *Banković και λοιποί κατά του Βελγίου και άλλων 16 συμβαλλομένων χωρών* (déc.) [GC], n° 52207/99, παρ. 71, ΕΔΑΔ 2001-XII).

Έτσι, όπως το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση *Soering*:

«Το άρθρο 1 (...) ορίζει ένα όριο, κυρίως εδαφικό, στον τομέα της Συμβάσεως. Ειδικότερα, η δέσμευση των Συμβαλλομένων Κρατών περιορίζεται στην αναγνώριση «(στην Αγγλική «to secure») υπέρ των προσώπων τα οποία εξαρτώνται από τη «δικαιοδοσία» τους, των δικαιωμάτων και ελευθεριών που απαριθμούνται.» (*Soering κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 7 Ιουλίου 1989, série A n° 161, σελ. 33, παρ. 86).

Έτσι, συμφώνως προς την προσέγγιση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε προσφάτως ότι η συμμετοχή Κράτους ως εναγομένου σε διαδικασία η οποία έχει εγερθεί σε βάρος τους εντός της επικρατείας άλλου Κράτους, δεν συνιστούσε αυτή καθαυτή εξωεδαφική άσκηση της δικαιοδοσίας του (*McElhinney κατά της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.) [GC], n° 31253/96, 9 Φεβρουαρίου 2000, αδημοσίευτη). Το Δικαστήριο έκρινε ότι:

«Στο μέτρο που ο προσφεύγων παραπονείται, στο πλαίσιο του άρθρου 6 (...), για τη στάση την οποία υιοθέτησε η Βρετανική Κυβέρνηση κατά την ιρλανδική διαδικασία, το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαίο να εξετάσει αφηρημένα αν οι ενέργειες στις οποίες προέβη Κυβέρνηση υπό την ιδιότητα του διαδίκου σε δικαστικές διαδικασίες οι οποίες διεξάγονται σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος, δύνανται να την καταστήσουν υπεύθυνη κατά το άρθρο 6 (...) Το Δικαστήριο φρονεί ότι, λαμβανομένων υπ' όψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υποθέσεως, το γεγονός ότι η Βρετανική

Κυβέρνηση κατέθεσε ενώπιον των ιρλανδικών δικαστηρίων ένσταση όσον αφορά την κυρίαρχη ασυλία της σε διαδικασία, για την οποία την πρωτοβουλία ανέλαβε ο προσφεύγων, δεν αρκεί για να εξαρτηθεί ο τελευταίος από τη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου υπό την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως.»

Όσον αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Γερμανία ήταν εναγόμενη στη δίκη την οποία ήγειραν οι προσφεύγοντες προκειμένου να επιτύχουν την καταβολή αποζημιώσεως, και δεν άσκησε, εν προκειμένω, καμία δικαιοδοσία επ' αυτών: η υπό κρίση διαδικασία διεξήχθη αποκλειστικώς επί του ελληνικού εδάφους, και μόνα αρμόδια να ασκήσουν εξουσία κυριαρχίας έναντι των προσφευγόντων ήταν τα ελληνικά δικαστήρια. Είναι πράγματι πρόδηλο ότι τα γερμανικά δικαστήρια δεν διέθεταν καμία εξουσία ελέγχου, αμέσου ή εμμέσου, επί των αποφάσεων οι οποίες εξεδόθησαν στην Ελλάδα. Εξ άλλου, λαμβανομένων υπ' όψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υποθέσεως, το γεγονός ότι η Γερμανική Κυβέρνηση κατέθεσε ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων ένσταση όσον αφορά την κυρίαρχη ασυλία της σε διαδικασία, για την οποία την πρωτοβουλία ανέλαβαν οι προσφεύγοντες, δεν αρκεί για να εξαρτηθούν οι τελευταίοι από τη δικαιοδοσία της Γερμανίας υπό την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως (βλ. *McElhinney κατά της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), ο.α.). Καμία άλλη περίπτωση δεν θα ηδύνατο να δικαιολογήσει διαφορετικό συμπέρασμα.

Επομένως, για την κατάσταση για την οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες, την άρνηση δηλαδή του Υπουργού Δικαιοσύνης να επιτρέψει τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως και τις ελληνικές αποφάσεις με τις οποίες επικυρώθηκε η άρνηση αυτή, δεν είναι δυνατό να ευθύνεται η Γερμανία: η τελευταία ήταν αντίδικος των προσφευγόντων στο πλαίσιο διαφοράς αστικής φύσεως, η οποία εκδικάσθηκε από τα ελληνικά δικαστήρια. Έτσι, ηδύνατο να εξομοιωθεί προς ιδιώτη διάδικο. Συνεπώς, το Δικαστήριο

κρίνει ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν ότι ηδύναντο να «εξαρτώνται από τη δικαιοδοσία» του Γερμανικού Κράτους λόγω της υπό κρίση διαδικασίας.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το μέρος αυτό της προσφυγής είναι ασυμβίβαστο με τις διατάξεις της Συμβάσεως υπό την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 4.

2. Οι προσφεύγοντες, επικαλούμενοι το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, παραπονούνται περαιτέρω ότι, κατά τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου επέδειξε μεροληψία σε βάρος τους. Δηλώνουν δε σχετικά ότι ο εν λόγω δικαστικός λειτουργός είχε ήδη εξετάσει την υπόθεση στο πλαίσιο της διαδικασίας αποζημιώσεως. Διατείνονται εξ άλλου ότι ο εν λόγω δικαστικός λειτουργός είχε συνεννοηθεί και συμφωνήσει με την Ελληνική Κυβέρνηση όπως απορρίψει το αίτημα των προσφευγόντων περί αναγκαστικής εκτελέσεως, επιτυγχάνοντας ως αντάλλαγμα την παράταση της θητείας του για ένα επιπλέον έτος. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται τέλος ότι δεν είχαν πρόσβαση σε δικαστήριο προκειμένου να εξετασθεί το αίτημά τους περί εξαιρέσεως του εν λόγω δικαστικού λειτουργού. Ειδικότερα, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι ο Άρειος Πάγος αρνήθηκε να εξετάσει το βάσιμο της αιτήσεώς τους, αλλά την απέρριψε ως απαράδεκτη επειδή δεν πληρούσε τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις παραδεκτού.

A. Όσον αφορά το μέρος της αιτιάσεως σχετικά με την επικαλούμενη μεροληψία του Προέδρου του Αρείου Πάγου

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αμεροληψία υπό την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 εκτιμάται βάσει υποκειμενικής μεθόδου, με την οποία καταβάλλεται προσπάθεια να προσδιορισθεί η προσωπική πεποίθηση δικαστικού λειτουργού σε δεδομένη περίπτωση, αλλά και βάσει αντικειμενικής μεθόδου, η οποία μας επιτρέπει να βεβαιωθούμε ότι υπήρξαν εν προκειμένω επαρκείς

εγγυήσεις για να αποκλεισθεί κάθε σχετική νόμιμη αμφιβολία (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Gautrin και λοιποί κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 20 Μαΐου 1998, *Συλλογή 1998-III*, σελ. 1030-1031, παρ. 58).

Όσον αφορά την υποκειμενική μέθοδο, η προσωπική αμεροληψία δικαστικού λειτουργού εικάζεται μέχρι αποδείξεως του εναντίου (*Padovani κατά της Ιταλίας*, απόφαση από 26 Φεβρουαρίου 1993, *série A n° 257-B*, σελ. 20, παρ. 26). Όσον αφορά την αντικειμενική μέθοδο, οδηγεί στο ερώτημα αν, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς του δικαστικού λειτουργού, ορισμένα περιστατικά, τα οποία δύνανται να επαληθευτούν, επιτρέπουν την ύπαρξη υπονοιών όσον αφορά την αμεροληψία του εν λόγω δικαστικού λειτουργού. Εν προκειμένω, ακόμα και τα φαινόμενα δύνανται να έχουν σημασία. Αυτό οφείλεται στην εμπιστοσύνη την οποία τα δικαστήρια μίας δημοκρατικής κοινωνίας οφείλουν να εμπνέουν στον ενδιαφερόμενο. Συνεπώς, για να αποφανθούμε επί της υπάρξεως, σε δεδομένη υπόθεση, θεμιτού λόγου αμφιβολίας ως προς δικαστικό λειτουργό και έλλειψη αμεροληψίας, η άποψη του ενδιαφερομένου ή των ενδιαφερομένων λαμβάνεται υπ' όψη αλλά δεν διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο. Το καθοριστικό στοιχείο συνίσταται στη γνώση αν οι φόβοι των ενδιαφερομένων δύνανται να θεωρηθούν αντικειμενικώς δικαιολογημένοι (*Delage και Magistrello κατά της Γαλλίας* (déc.), n° 40028/98, ΕΔΑΔ 2002-II).

Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τόσο την προσωπική αμεροληψία του Προέδρου του Αρείου Πάγου όσο και την αντικειμενική αμεροληψία του. Ειδικότερα, οι προσφεύγοντες δηλώνουν ότι προκειμένου να παραταθεί η θητεία του για ένα επιπλέον έτος, ο εν λόγω δικαστικός λειτουργός δεσμεύθηκε έναντι της Ελληνικής Κυβερνήσεως να αποφανθεί σε βάρος των προσφευγόντων στο πλαίσιο της διαφοράς τους με το Γερμανικό Δημόσιο. Ωστόσο, το Δικαστήριο φρονεί ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν επαληθεύονται οι κατηγορίες των προσφευγόντων, οι οποίες βασίζονται σε καθαρές εικασίες.

Εξ άλλου, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τη συμμετοχή του Προέδρου του Αρείου Πάγου τόσο κατά τη διαδικασία αποζημιώσεως όσο και κατά τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως. Ωστόσο, αν και παρόμοια περίπτωση ηδύνατο να δημιουργήσει αμφιβολίες στους προσφεύγοντες, εν τούτοις το Δικαστήριο οφείλει να διερευνήσει αν οι αμφιβολίες αυτές είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένες.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει σχετικά ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό μεταβάλλεται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως. Το Δικαστήριο έχει ήδη δεχθεί ότι το γεγονός και μόνο, όσον αφορά δικαστικό λειτουργό, ότι έχει ήδη λάβει αποφάσεις πριν από τη δίκη, δεν δύναται να δικαιολογεί φόβους όσον αφορά την αμεροληψία του. Εκείνο το οποίο έχει σημασία είναι το εύρος των μέτρων τα οποία υιοθετήθηκαν από τον δικαστικό λειτουργό πριν από τη δίκη. Ομοίως, η βαθεία γνώση της δικογραφίας από τον δικαστικό λειτουργό δεν επάγεται προκατάληψη η οποία εμποδίζει να θεωρηθεί ως αμερόληπτος κατά την εκδίκαση της υποθέσεως επί της ουσίας. Τέλος, η προκαταρκτική εκτίμηση των διαθεσίμων δεδομένων δεν θα ηδύνατο ούτε αυτή να θεωρηθεί ότι προδικάζει την οριστική εκτίμηση. Είναι σημαντικό η εκτίμηση αυτή να λαμβάνει χώρα συγχρόνως με την απόφαση και να βασίζεται επί των στοιχείων τα οποία προσκομίσθηκαν και συζητήθηκαν στο ακροατήριο (βλ., *mutatis mutandis*, *Hauschildt κατά της Δανίας*, απόφαση από 24 Μαΐου 1989, série A n° 154, σελ. 22, παρ. 50, *Nortier κατά της Ολλανδίας*, απόφαση από 24 Αυγούστου 1993, série A n° 267, σελ. 15, παρ. 33, *Saraiva de Carvalho κατά της Πορτογαλίας*, απόφαση από 22 Απριλίου 1994, série A n° 286-B, σελ. 38, παρ. 35).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο δεν φρονεί ότι οι ενέργειες του εν λόγω δικαστικού λειτουργού έθιξαν την εγγύηση αμεροληψίας του Αρείου Πάγου. Το γεγονός και μόνο ότι, με την ιδιότητα του Προέδρου του Αρείου Πάγου, ο εν λόγω δικαστικός λειτουργός εκλήθη επανειλημμένως να προεδρεύσει του ανωτάτου δικαστηρίου κατά τη διαδικασία επί της ουσίας και

στη συνέχει κατά τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, δεν δύναται να αλλοιώσει την αμεροληψία του Αρείου Πάγου, λαμβανομένου ιδίως υπ' όψη του γεγονότος ότι αν και οι δύο υποθέσεις οι οποίες εκδικάσθηκαν από το ανώτατο δικαστήριο εμφάνιζαν κοινό ουσιώδη πυρήνα, αφορούσαν δύο διαφορετικά θέματα: μία διαδικασία αστικής φύσεως η οποία αφορούσε σε αποζημιώσεις και μία διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως (*Gillow κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 24 Νοεμβρίου 1986, série A n° 109, σελ. 28, παρ. 73, *Lie και Berntsen κατά της Νορβηγίας* (déc.), n° 25130/94, 16 Δεκεμβρίου 1999, αδημοσίευτη). Εξ άλλου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η υπόθεση ουδέποτε εκδικάσθηκε μόνο από τον εν λόγω δικαστικό λειτουργό αλλά από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου (βλ., *a contrario*, *Procola κατά του Λουξεμβούργου*, απόφαση από 28 Σεπτεμβρίου 1995, série A n° 326, σελ. 16, παρ. 45).

Εν όψει των ανωτέρω, ακόμα και αν υποτεθεί ότι τα εσωτερικά ένδικα μέσα είχαν δεόντως εξαντληθεί, ελλείψει παραδεκτής αιτήσεως εξαιρέσεως του δικαστικού λειτουργού, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι εκτιμήσεις των προσφευγόντων δεν είναι, εν προκειμένω, αντικειμενικώς αιτιολογημένες.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως ουσιαστικώς αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

A. Όσον αφορά το μέρος της αιτιάσεως σχετικά με το δικαίωμα προσβάσεως των προσφευγόντων σε δικαστήριο

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δεν είναι αρμόδιο να υποκαθιστά τα εσωτερικά δικαστήρια. Κατ' αρχήν αρμόδιες να ερμηνεύουν την εσωτερική νομοθεσία είναι οι εθνικές αρχές, ιδία δε τα δικαστήρια όλων των βαθμών δικαιοδοσίας (βλ. *Edificaciones March Gallego S.A. κατά της Ισπανίας*, απόφαση από 19 Φεβρουαρίου 1998, Συλλογή 1998-I, σελ. 290, παρ. 33).

Αυτό είναι ιδιαίτερος αληθής όταν πρόκειται για την ερμηνεία από τα δικαστήρια κανόνων διαδικαστικής και δικονομικής φύσεως, όπως οι διατυπώσεις και οι προθεσμίες οι σχετικές προς την εισαγωγή προσφυγής (βλ. *Perez de Rada Cavanilles κατά της Ισπανίας*, απόφαση από 28 Οκτωβρίου 1998, Συλλογή 1998-VIII, σελ. 3255, παρ. 43). Ο ρόλος του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της εναρμονίσεως με τη Σύμβαση των συνεπειών παρόμοιας ερμηνείας.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση εξαιρέσεως, η οποία κατετέθη από τους προσφεύγοντες μετά τη συζήτηση της υποθέσεως, απερρίφθη ως απαράδεκτη, επειδή δεν πληρούνταν οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις παραδεκτού. Στη δικογραφία ουδεμία ένδειξη υφίσταται περί δήθεν αυθαιρεσίας όσον αφορά την απόφαση αυτή, ή ότι δεν ήταν αναμενόμενο από τους ενδιαφερόμενους ότι θα εφαρμοζόταν η εθνική νομοθεσία περί εισαγωγής της αιτήσεως. Πράγματι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η απόρριψη της αιτήσεως ως παραδεκτού οφείλεται στην αμέλεια των προσφευγόντων. Δεν δύνανται επομένως να παραπονούνται για παραβίαση του δικαιώματός τους προσφυγής σε δικαστήριο (βλ., *a contrario*, *A.E. ΣΩΤΗΡΗΣ και ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΤΡΑΣ ΑΤΤΕΕ κατά της Ελλάδος*, n° 39442/98, ΕΔΑΔ 2000-XII).

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο,

κατά πλειοψηφία,

Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη κατά το μέρος που στρέφεται κατά της Ελλάδος,

ομόφωνα,

Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη κατά το μέρος που στρέφεται κατά της Γερμανίας.

[υπογραφή]

Søren NIELSEN

Αναπληρωτής Γραμματέας

[υπογραφή]

Françoise TULKENS

Πρόεδρος

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΩΝ

FÈ È È

GÈ È È

HÈ È È

I È È È

Í È È È

Î È È È

Ï È È È

Ì È È È

JÈ È È

FÈ È È È

FFÈ È È

FGÈ È È

FHÈ È È

FI È È È

FÍ È È È

FÎ È È È

FÏ È È È

FÌ È È È

FJÈÈ È

ŒÈ È È

ƒÈ È È

œÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÈÈ È

ƒÈÈ È

ƒÈ È È

ƒÈ È È

ƒÌ È È È

ƒÌ ÈÈ È

ƒÌ È È È

ƒÌ È È È

ƒÌÈ È È

ƒÌÈ È È

ƒÌÈÈ È

ƒÌÈÈ È

ƒÌÈÈ È

ƒÌÈÈÈ

ƒÌÈÈÈ

ƒÌÈÈÈ

ƒÌÈÈÈ

ƒÌÈÈÈ

I JÈ È È
Í ÆÈ È È
Í FÈ È È
Í ÆÈ È È
Í HÈ È È
Í I È È È
Í Í È È È
Í Î È È È
Í Ï È È È
Í Ì È È È
Í JÈ È È
Î ÆÈ È È
Î FÈ È È
Î ÆÈ È È
Î HÈ È È
Î I È È È
Î Í È È È
Î Î È È È
Î Ï È È È
Î Ì È È È
Î JÈ È È
Ï ÆÈ È È
Ï FÈ È È
Ï ÆÈ È È
Ï HÈ È È
Ï I È È È
Ï Í È È È
Ï Î È È È
Ï Ï È È È

ÏÈÈÈ

ÏJÈÈÈ

Ì€ÈÈÈ

ÌFÈÈÈ

ÌGÈÈÈ

ÌHÈÈÈ

ÌIÈÈÈ

ÌÍÈÈÈ

ÌÎÈÈÈ

ÌÏÈÈÈ

ÌìÈÈÈ

ÌJÈÈÈ

J€ÈÈÈ

JFÈÈÈ

JGÈÈÈ

JHÈÈÈ

JIÈÈÈ

JÍÈÈÈ

JÎÈÈÈ

JÏÈÈÈ

JìÈÈÈ

JJÈÈÈ

F€€ÈÈÈ

F€FÈÈÈ

F€GÈÈÈ

F€HÈÈÈ

F€IÈÈÈ

F€ÍÈÈÈ

F€ÎÈÈÈ

FĀ È È È
FÀ È È È
FĀ È È È
FFĀ È È È
FFFÈ È È È
FFĜÈ È È È
FFĤÈ È È È
FFI ÈÈ È
FFÍ È È È
FFÎ È È È
FFÏ È È È
FFÌ È È È
FFJÈ È È È
FGĀ È È È
FGĔÈ È È È
FGĜÈ È È È
FGĤÈÈ È
FG È È È
FGÍ È È È
FGÎ È È È
FGÏ È È È
FGÌ È È È
FGJÈ È È È
FHĀ È È È
FHĔÈ È È È
FHĜÈ È È È
FHĤÈ È È È
FHI È È È
FHÍ È ÈÈ

FĤ È È È
Fĥ È È
FHÌ È È È
FHJÈ È È
FI €È È È
FI FÈ È È
FI GÈÈ È
FI HÈ È È
FI I È È È
FI Í È È È
FI Î È È È
FI Ï ÈÈ È
FI Ì È È È
FI JÈ È È
FÍ €È È È
FÍ FÈ È È
FÍ GÈ È È
FÍ HÈÈ È
FÍ I È È È
FÍ Í È È È
FÍ Î È È È
FÍ Ï È È È
FÍ Ì ÈÈ È
FÍ JÈ È È
FÎ €È È È
FÎ FÈ È È
FÎ GÈ È È
FÎ HÈ È È
FÎ I È È È

FÍ È È È
FÎ È È È
FÏ È È È
FÌ È È È
FÍ JÈ È È
FÌ €È È È
FÌ FÈ È È
FÌ ØÈ È È
FÌ HÈ È È
FÌ I È È È
FÌ Í È È È
FÌ Î È È È
FÌ Ï È È È
FÌ Ì È È È
FÌ JÈ È È
FÌ €È È È
FÌ FÈ È È
FÌ ØÈ È È
FÌ HÈ È È
FÌ I È È È
FÌ Í È È È
FÌ Î È È È
FÌ Ï È È È
FÌ Ì È È È
FÌ JÈ È È
FJ€È È È
FJFÈÈ È
FJØÈ È È
FJHÈ È È

FJI È È È

FJÍ È È È

FJÎ ÈÈ È

FJĭ È È È

FJì È È È

FJJÈÈ È

ƆƆÈ È È

ƆƆÈÈ È

ƆƆÈ È È

ƆƆÈ È È

ƆÈ È È È

ƆÍ È È È

Ɔĭ È È È

Ɔì È È È

Ɔì ÈÈ È

ƆĬÈ È È

ƆƆÈÈ È È

ƆƆÈÈ È È

ƆƆÈ È È

ƆƆÈÈ È È

ƆƆÈ È È È

ƆƆÍ È È È

ƆƆÎ È È È

ƆƆĭ È È È

ƆƆì È È È

ƆƆĬÈÈ È È

ƆƆÈÈ È È

ƆƆÈÈ È È

ƆƆÈÈ È È

223. È È

[...]

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ